

**JAARVERSLAG
2024**

Interlokale
Vereniging
Kenniscentrum
Vlaamse Steden

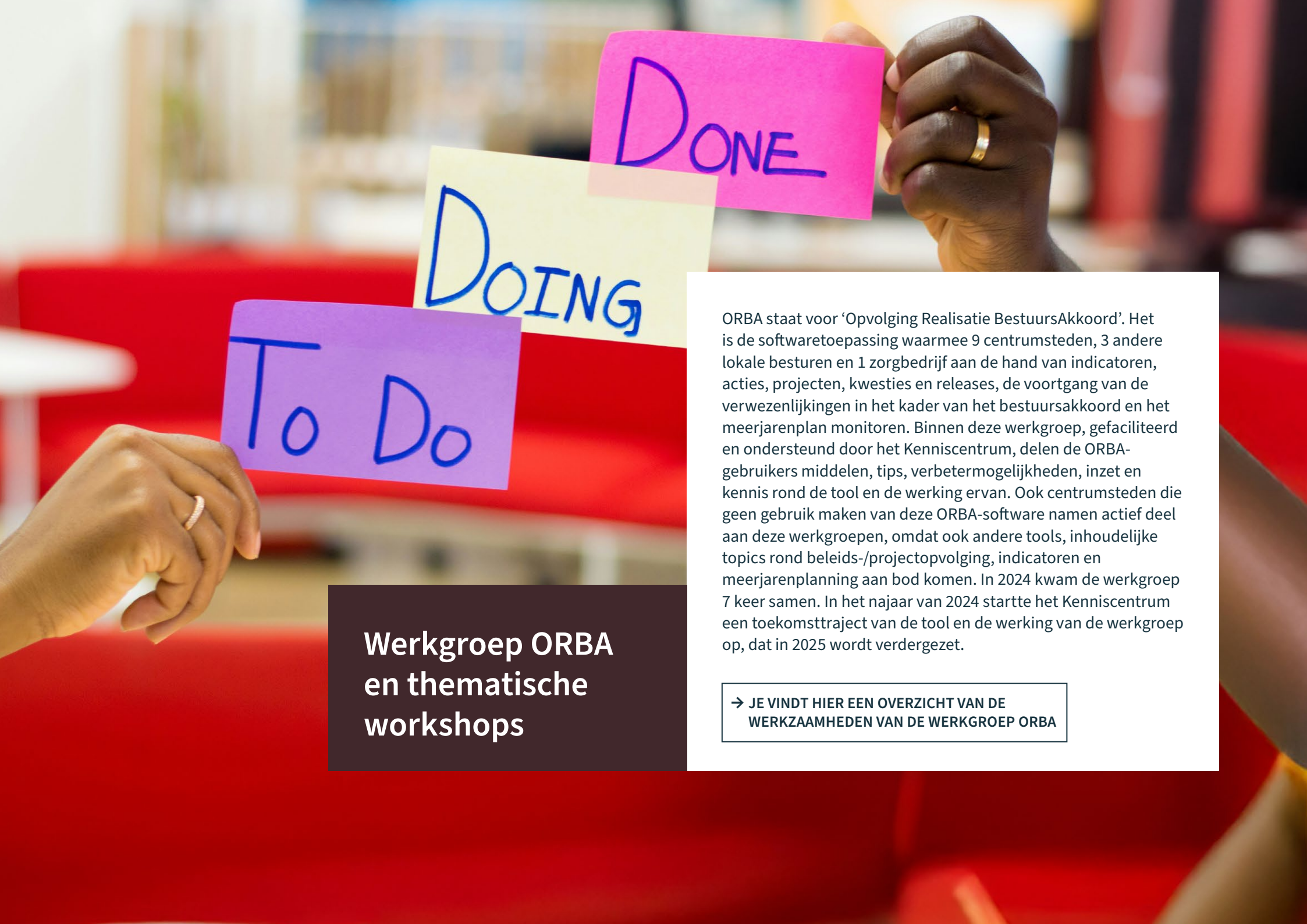
Werkgroep O(mgeving) B(eleid) M(anagement) informatie

OBMi staat voor 'O(mgeving), B(eleids-) en M(anagement)-informatie', waarrond de steden werken. De werkgroep OBMi die in 2015 op initiatief van het secretarissenoverleg centrumsteden van start ging, vergaderde 7 keer in 2024 en zette in op de verdere uitbouw van de 'stad in cijfers'-websites, met veel aandacht voor het ontsluiten van nieuwe databronnen, het bouwen van overzichtelijke dashboards en uitgebreide rapporten. Vele handen maken lichter werk: elke stad ontwikkelt een eigen databank, maar het ontwikkelingstraject wordt gezamenlijk doorlopen, wat dit project voor de centrumsteden meteen ook tot een proces van capacity building maakt. Steden verkenden en evalueerden nieuwe functies in de gebruikte software zoals de zogenaamde Stories en het interactieve drieluik. Ook de intensieve samenwerking met Provincies in cijfers werd in 2024 voortgezet. Een hoogtepunt in de samenwerking rond deze software was de Swing gebruikersdag op 30 mei, waar we alle Vlaamse gebruikers van het platform samenbrachten en kennis uitwisselden. De Vlaamse samenwerking in de schoot van de werkgroep OBMi werd ook voorgesteld op de Nederlandse Swing gebruikersdag op 15 oktober.

Op 24 januari 2024 verschenen de meest recente surveyresultaten uit de stadsmonitor. Dankzij een intensieve samenwerking bij het verwerken van de surveyresultaten en registerdata waren alle gegevens gelijktijdig met de lancering beschikbaar op de 'stad in cijfers'-websites van de centrumsteden, samen met bijhorende dynamische rapporten, per thema.

Op vraag van de deelnemers werd in het najaar van 2024 vanuit de werkgroep ook het traject impactmeting geïnitieerd waarover meer verder.

→ JE VINDT HIER EEN OVERZICHT VAN DE
ACTIVITEITEN VAN DE WERKGROEP OBMi

Werkgroep ORBA en thematische workshops

ORBA staat voor 'Opvolging Realisatie BestuursAkkoord'. Het is de softwaretoepassing waarmee 9 centrumsteden, 3 andere lokale besturen en 1 zorgbedrijf aan de hand van indicatoren, acties, projecten, kwesties en releases, de voortgang van de verwezenlijkingen in het kader van het bestuursakkoord en het meerjarenplan monitoren. Binnen deze werkgroep, gefaciliteerd en ondersteund door het Kenniscentrum, delen de ORBA-gebruikers middelen, tips, verbetermogelijkheden, inzet en kennis rond de tool en de werking ervan. Ook centrumsteden die geen gebruik maken van deze ORBA-software namen actief deel aan deze werkgroepen, omdat ook andere tools, inhoudelijke topics rond beleids-/projectopvolging, indicatoren en meerjarenplanning aan bod komen. In 2024 kwam de werkgroep 7 keer samen. In het najaar van 2024 startte het Kenniscentrum een toekomsttraject van de tool en de werking van de werkgroep op, dat in 2025 wordt verdergezet.

→ JE VINDT HIER EEN OVERZICHT VAN DE
WERKZAAMHEDEN VAN DE WERKGROEP ORBA

Het Kenniscentrum onderzocht eind 2021/begin 2022 samen met de centrumsteden en de VGC de haalbaarheid van een gezamenlijk datawarehouse traject, afgestemd op ieders draagkracht. Na een uitgebreide analyse van de stand van zaken in elke stad onderzocht een taskforce de haalbaarheid en eventuele invulling van het spoor Datawarehouse in het meerjarenprogramma 2022-2026. In december 2022 rondde de Taskforce het verkennend traject af met het voorstel om rond deze uitdaging verder samen te werken in een apart werkspoor 'Datamaturiteit in de stedelijke organisatie' binnen het deelprogramma OBMI van het meerjarenprogramma 2022-2026.

Het werkspoor werd afgetrapt met een aantal vergaderingen met focus op het uitwerken van een gezamenlijk begrippenkader. Belangrijke houvast daarbij was het theoretisch kader dat werd gecreëerd door 'The DAMA Dictionary of Data Management'. Het definitiekader werd verder uitgediept in een afzonderlijke werkgroep. In 2024 werd dat begrippenkader definitief afgeklopt. Daarna zoomden we aan de hand van een aantal inspirerende voorbeelden bij steden voor het eerst in op twee door de Taskforce gedefinieerde uitdagingen met betrekking tot datamaturiteit: 'Datageletterdheid' en 'Data- en Informatie governance: rollen en organisatie', en gingen we op zoek naar inspirerende kennistrjecten in andere projecten.

→ JE VINDT HIER MEER INFORMATIE OVER
HET WERKSPoor DATAMATURITEIT

Datamaturiteit in de stedelijke organisatie

KBO-sessie Risicobeheersing

Op 21 november 2024 organiseerde een externe partner in samenwerking met en ondersteund door het Kenniscentrum een KBO(kwaliteit, beleid & organisatie)-inspiratiedag voor de centrumsteden. Deze dag kwam op vraag van de steden tot stand en stond volledig in het teken van risicomanagement. Die dag maakten de steden een evaluatie van hun huidige aanpak van risicomanagement en deelden de organisatoren kennis, expertise en tools. De steden zelf wisselden vervolgens op interactieve wijze inzichten, goede praktijken en praktische tips uit om elkaar te inspireren. In 2025 komt er een vervolgtraject.

→ JE VINDT HIER MEER INFORMATIE OVER
DE KBO-SESSIE RISICOBEBEERSING

PRIVATE

Werkgroep GDPR

Op 25 mei 2018 trad de General Data Protection Regulation (GDPR) in heel de Europese Unie in werking. Die datum ligt ondertussen al even achter ons, maar de nood aan samenwerking en informatie-uitwisseling rond dit thema bestaat nog steeds. Daarom organiseerde het Kenniscentrum Vlaamse Steden de daarop volgende jaren steeds een aantal workshops gerelateerd aan het thema.

Eind 2021 werd besloten de workshopreeks om te vormen tot een volwaardige werkgroep. In de werkgroep wordt actief samengewerkt rond informatieveiligheid. De steden bouwen samen aan een bibliotheek met standaarddocumenten, delen goede praktijken en leggen elkaar nieuwe uitdagingen voor. In 2024 werd onder meer dieper ingegaan op de aankomende NIS2 directieve, het privacy-conform inrichten van Copilot en een sluitend kader rond het doorgeven van persoonsgegevens aan advocaten.

Deze werkgroep vergaderde in 2024 vijf keer.

[→ JE VINDT HIER EEN OVERZICHT VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE WERKGROEP GDPR](#)

Impactmeting

Binnen de werkgroep OBMI startten we op vraag van de steden het traject rond impactmeting op. Dit traject heeft tot doel de maturiteit rond impactmeting van diverse projecten, programma's, thema's en beleidsdoelstellingen bij de steden te verhogen aan de hand van maatgerichte coaching, kennisdeling en opleidingen. Op die manier kunnen de steden ondermeer diepgaander inzicht krijgen in wat wel en niet werkt, meer gefundeerde beslissingen nemen, tijdiger beleid en financiën bijsturen, stakeholders beter informeren en motiveren,... Het Kenniscentrum voerde in het najaar van 2024 reeds een vooronderzoek alsook een maturiteitsinschatting en behoefteanalyse uit bij de steden. De verdere invulling van dit traject (coaching en opleiding) is voorzien begin 2025. Je vindt meer informatie over de impactmeting bij het hoofdstuk OBMI.

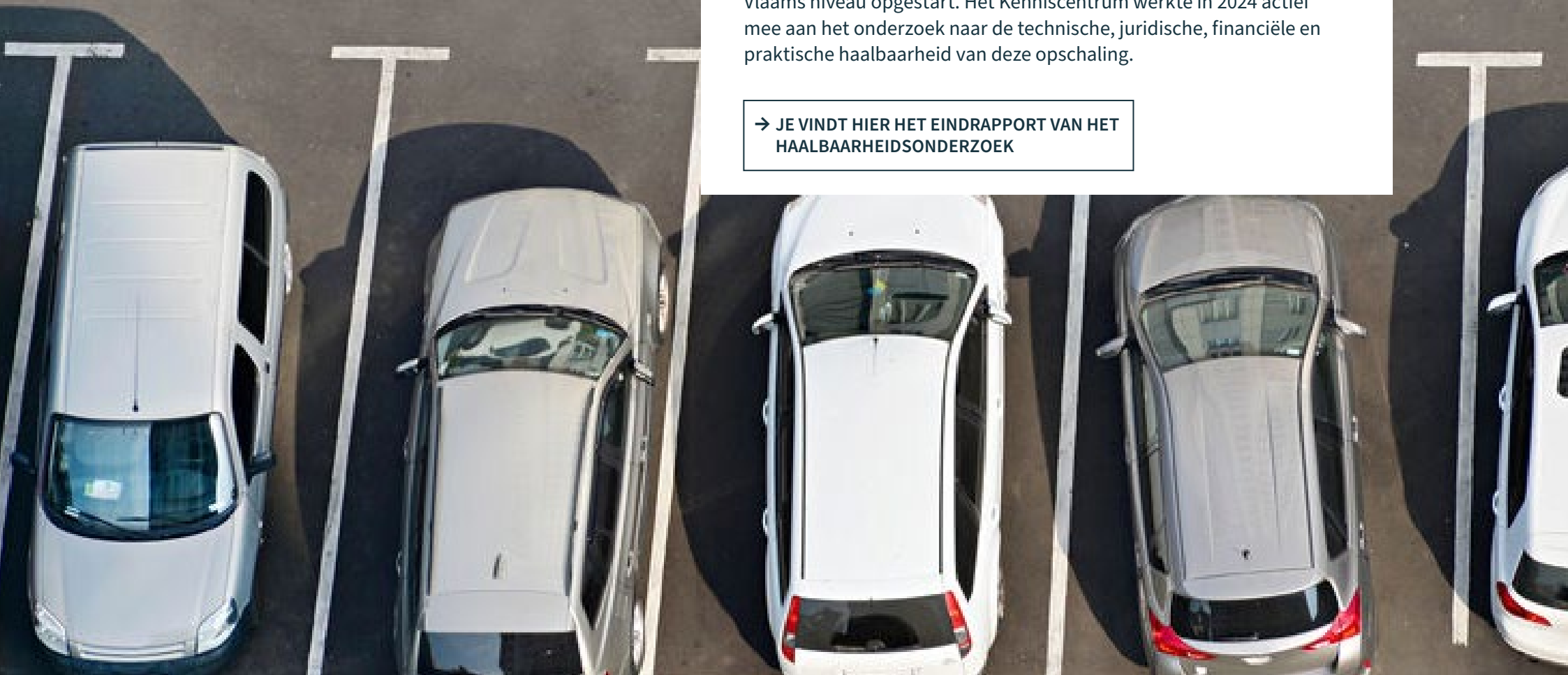
→ JE VINDT HIER DE PRESENTATIE VAN DE INFOSESSIE OVER HET TRAJECT IMPACTMETING

Parkeer- en Toegangsrechtenregister

Het Kenniscentrum onderzocht in 2022 de mogelijkheid om, naar analogie met ORBA, het Antwerpse Parkeer- en Toegangsregister (APTR) in andere centrumsteden uit te rollen. Na een uitgebreide inventarisatie van de wensen van de centrumsteden werd vorm gegeven aan de PTR-centrumstedenversie. Hiermee gingen in 2023 twee pilotsteden Oostende (sinds begin 2023) en Genk (sinds juli 2023) aan de slag, tot dusver tot beider tevredenheid.

Eind 2023 werd in de schoot van het Vlaamse programma 'Lokaal Digitaal' een haalbaarheidsonderzoek naar het opschalen van PTR op Vlaams niveau opgestart. Het Kenniscentrum werkte in 2024 actief mee aan het onderzoek naar de technische, juridische, financiële en praktische haalbaarheid van deze opschaling.

→ JE VINDT HIER HET EINDRAPPORT VAN HET HAALBAARHEIDSONDERZOEK

Speerpuntenprogramma

Geïnspireerd op de Nederlandse Smart City Strategie en de Agenda Stad, onderzocht het Kenniscentrum in de stuurgroep Smart Portraits samen met de steden de haalbaarheid van een speerpuntenprogramma Smart Cities. Aan de hand van een uitgebreide vragenlijst werd op zoek gegaan naar een gezamenlijk gedragen thema. In het najaar 2019 werd gekozen te focussen op het thema rechtentoekening en de onderdelen automatische rechtentoekening en rechtenverkenning verder te verkennen. Tegelijk werd in het najaar van 2020 het onderzoek gestart naar andere mogelijke speerpunthema's voor een volgende City Deal. Er werd gekozen voor de thema's e-inclusie, mobiliteit, water en lokale energieproductie. Daarbij werd per thema telkens op zoek gegaan naar een gezamenlijke maatschappelijke uitdaging voor steden via 'snuffelrondes'.

2024 was het jaar van de landing. Een aantal thema's zagen een eerste resultaat.

De City Deal E-inclusie resulteerde in een digitale en fysieke toolbox, een escapegame en een academisch rapport, de Rechtenverkenner 2.0 werd officieel gelanceerd en een eerste versie van de simulatietool Energiedelen in appartementen en een train-the-trainer module werden opgeleverd.

Ook in de andere thema's werd via onderzoek en in projecten verder gewerkt richting het oplossen van de vooropgestelde uitdagingen. Op de volgende pagina's vind je meer informatie over elk thema binnen het programma.

Speerpunt Automatische rechtentoekening

Na een aantal snuffelrondes werd in het voorjaar van 2021 door de werkgroep Automatische rechtentoekening besloten te focussen op de optimalisatie van de toekenning van het leefloon. Ook in 2024 werd ingezoomd op de technische ontwikkeling van een algoritme dat inzetbaar is voor het aanleveren van een automatisch advies bij het toekennen van het leefloon, ter ondersteuning van dossierbehandelaars. Centraal staat het idee dat een algoritme op basis van de beschikbare data in de Kruispuntbank Sociale Zekerheid onmiddellijk een advies kan geven over het afleveren van een leefloon. Dat concept stuitte eerder op juridische kwesties. In het voorjaar van 2024 lanceerde het Agentschap Binnenlands Bestuur samen met de werkgroep een nieuw haalbaarheidsonderzoek rond de juridische en technische haalbaarheid van dit concept. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een vervolgtraject vormgegeven worden.

→ JE VINDT HIER EEN OVERZICHT VAN DE ACTIVITEITEN VAN DE WERKGROEP AUTOMATISCHE RECHTENTOEKENNING

City Deal

Rechtenverkenner 2.0

In de werkgroep Rechtenverkenner werd besloten samen te werken aan een nieuwe versie van Rechtenverkenner.be, wat een unieke en kwalitatieve bron met actuele informatie over sociale rechten moest worden. Primaire focus lag daarbij op intermediairen en hulpverleners.

Eind 2023 was een bètaversie van de Rechtenverkenner ter beschikking. Deze versie werd in het voorjaar van 2024 in nauwe samenwerking met de werkgroep Rechtenverkenner van het Kenniscentrum getest. Tegelijk werd ingezet op de communicatie over de lokale producten- en dienstencatalogus (LPDC). Steden en OCMW's werden aangemoedigd om hun sociale rechten in te voeren in deze catalogus. Samen met Agentschap Binnenlands Bestuur en Digitaal Vlaanderen werd gewerkt aan het vereenvoudigen van deze invoer met behulp van templates, gestandaardiseerde voorwaarden en uitgebreide instructies. Ook werd actief ingezet op kennisdeling rond de invoer van rechten. Op 10 september 2024 werd een eerste versie van de nieuwe Rechtenverkenner gelanceerd met daarin ook de lokale sociale rechten van 12 centrumsteden.

→ JE VINDT HIER MEER INFO OVER DE RECHTENVERKENNER

→ JE VINDT HIER DE RECHTENVERKENNER

City Deal E-inclusion by Design

Met de toekenning van de Vlaamse subsidie voor het project 'E-inclusion by Design' werd in 2022 de eerste Vlaamse City Deal een feit. In deze City Deal focusten we op het ontwikkelen van werkvormen voor lokale overheden om de eindgebruikers zo centraal mogelijk te zetten bij de ontwikkeling en implementatie van digitale dienstverlening. Via opleiding en experiment werd een concrete toolbox op maat van lokale overheden ontwikkeld. Onder leiding van stad Gent / District 09 gingen alle centrumsteden en de VGC aan de slag met de principes van Human Centered Design waarbij ze elk experimenten opzetten in het ontwikkelproces van twee producten of dienstverleningen.

2024 werd het jaar van de oplevering. Na een intensief traject met opleidingen en boosts werd een tweede reeks experimenten afgerond. Tegelijk werd gewerkt aan een aantal tastbare eindproducten die de geleerde lessen uit de City Deal moeten consolideren en ook niet-deelnemers moet helpen aan de slag te gaan met mensgericht ontwerpen. Er kwam een digitale en een fysieke toolbox mensgericht ontwerpen, een immersieve mobiele escapegame rond het thema en een academische studie met beleidsaanbevelingen.

→ JE VINDT HIER MEER INFO OVER DE ACTIVITEITEN
ROND DE CITY DEAL E-INCLUSION BY DESIGN

Speerpunt E-mobiliteit

Nadat eerder werd afgesproken het speerpunt E-mobiliteit in afwachting van een Vlaams brede aanbesteding voor de uitrol van (semi-)publieke laadinfrastructuur tijdelijk on hold te zetten, werd besloten de werking in het najaar van 2022 opnieuw op te starten. Op basis van de input uit een aantal snuffelrondes eind 2022 werd besloten verder samen te werken rond de voorbereiding van een nieuw bestek voor de concessieovereenkomst (semi-)Publiek laden. In 2023 werden, samen met relevante stakeholders, de uitdagingen met betrekking tot de beschikbaarheid van data, een potentieel verdienmodel voor steden, energiedelen en het omgaan met innovatieve laadoplossingen in kaart gebracht. Deze werden in 2024 geconsolideerd en formeel overgemaakt aan het Agentschap Mobiliteit en Openbare Werken dat een nieuwe aanbesteding voorbereidt. Daarnaast werkte het Kenniscentrum een voorstel uit voor een systeemtrack E-mobiliteit met aandacht voor de veelheid aan uitdagingen op vlak van e-mobiliteit in de domeinen mobiliteit, energie en ruimtegebruik. De systeemtrack wordt opgestart in 2025.

Sinds 2022 is het mogelijk voor VME's om te investeren in zonnepanelen op het dak van hun appartementsgebouw, waarbij de opgewekte stroom kan gedeeld worden met de bewoners van het gebouw.

Er is veel interesse in deze nieuwe vorm van energiedelen, maar energiedelen is een complex concept en roept bij (mede-)eigenaars van appartementen en syndici nog steeds veel vragen op. Net als in 2023 organiseerde het Kenniscentrum een infosessie samen met Th!nk E, ditmaal op het FTI-festival in Hasselt. De resultaten van het onderzoek naar energiedelen in appartementsgebouwen werden gedeeld alsook werd toelichting gegeven bij de Encyclopedie en Stappenplan waar verenigingen van mede-eigenaars (VME's) of syndici mee aan de slag kunnen.

We brachten een tweede versie van de Encyclopedie en het Stappenplan uit waarin de wijzigingen in het Energiedecreet van het afgelopen jaar zijn verwerkt. Het gaat specifiek om de gewijzigde definitie van het begrip "een gebouw" en het terugtrekken van het verbod op de verkoop van energie bij energiedelen in een gebouw.

Daarnaast ontwikkelde Th!nk E, in opdracht van het Kenniscentrum een rekentool Energiedelen in appartementen en een train-the-trainer module voor medewerkers van energiehuizen en energieloketten. Een twintigtal medewerkers van steden en intercommunales kreeg in mei een opleiding als trainer en expert energiedelen.

→ JE VINDT HIER DE PRESENTATIE VAN DE TRAIN-THE-TRAINER OPLEIDING

→ JE VINDT HIER DE UPDATE VAN DE ENCYCLOPEDIA

→ JE VINDT HIER HET STAPPENPLAN

Speerpunt Duurzame lokale energieproductie

Speerpunt Naturebased solutions voor droogte en wateroverlast – Lerend Netwerk InnoFiNS

InnoFiNS onderzoekt innovatieve vormen van financiering in intense multidisciplinaire samenwerking tussen onderzoek en praktijk. Het onderzoeksproject gaat ervan uit dat steden een belangrijke rol dienen op te nemen in strategieën voor klimaatadaptatie en -mitigatie. Door middel van een lerend netwerk willen we kennis opbouwen door informatie, ideeën en adviezen uit te wisselen met experts in ruimtelijke planning, waterbeheer en financieel beheer. We proberen daarbij om cross-functionele, cross-team en cross-silo samenwerking te stimuleren om zo nieuwe zaken te leren, goede praktijken te delen, belangrijke struikelblokken en uitdagingen te identificeren en aan te pakken.

Na de opstart in het najaar van 2023 van het lerend netwerk InnoFiNS, samen met onderzoekers van Universiteit Antwerpen en UHasselt, vonden er in 2024 drie sessies plaats met de stedelijke experts. In Genk stonden een terreinbezoek aan de Stiemervallei en het concept van het Stiemerfonds op de agenda. In Gent stonden financiële instrumenten centraal met onderwerpen als groene obligaties, duurzaamheidsgerelateerde financieringen, EU taxonomy en ESG-rapportering, het Gents project Sociaal impactfonds en het steward-owned fund voor doorbraakprojecten van het Leuvens City Climate Contract. In Antwerpen zoomden we in op het thema publieke waarde captatie met toepassingen in Antwerpen en Turnhout.

[→ JE VINDT HIER MEER INFORMATIE OVER INNOFINS](#)

Smart Flanders

Het Smart Flanders-programma van het Agentschap Binnenlands Bestuur zet zich in om gedeelde, stedelijke uitdagingen aan te pakken met innovatieve oplossingen, waarbij de nadruk ligt op datagedreven beleid. De werking van het Smart Flanders-programma is opgebouwd uit 3 pijlers: (1) het opzetten of ondersteunen van oplossingsgerichte projecten aan de hand van een samenwerking tussen lokale besturen en Vlaamse entiteiten, (2) onder het motto 'het warm water niet opnieuw uitvinden' reeds opgedane kennis verspreiden onder lokale besturen en (3) een maandelijkse stuurgroep met zandloperoverleg waar centrumsteden en Vlaamse entiteiten elkaar bereiken. Gezamenlijk werken deze 3 pijlers aan transversale thema's. In 2024-25 wordt gewerkt aan het deelprogramma 'lokaal datagedreven mobiliteitsbeleid' dat alle betrokken initiatieven bundelt. Op de volgende pagina lees je hier meer over.

[→ JE VINDT HIER MEER INFORMATIE OVER SMART FLANDERS](#)

Lokaal datagedreven mobiliteitsbeleid

In het voorjaar van 2023 werd in de stuurgroep Smart Flanders op zoek gegaan naar een nieuw thema voor toekomstige samenwerking. Dat resulteerde in de keuze voor het thema mobiliteit. Via een aantal verdiepende focusgesprekken werd de uitdaging verder aangescherpt, wat resulteerde in een focus op het opzetten van een datagedreven mobiliteitsbeleid ondersteund door multimodale verkeersdata.

Bij de start van het programma werden twee opdrachten in de markt gezet. In een eerste opdracht werden de noden en huidige praktijken bij lokale besturen in kaart gebracht. Daarin werd gezocht naar opportuniteiten tot samenwerking. Hieruit vloeide ook een toegankelijk draaiboek voor het opzetten van multimodale verkeersmetingen en beleidsaanbevelingen voort. In een tweede opdracht werd vanuit een ecosysteemanalyse gewerkt aan een samenwerkings- en financieringsmodel voor een Vlaams dienstverleningspakket met betrekking tot multimodale verkeersdata. Het Kenniscentrum ondersteunde met feedback van de steden de uitvoering van deze opdrachten en volgde beide trajecten actief op in de stuurgroep. Beide opdrachten werden in het najaar 2024 succesvol afgerond.

Voor het vervolg in 2024-2025 werd gekozen een opdracht uit te schrijven voor het voorbereiden van een raamovereenkomst voor het eenvoudig aankopen van kwalitatieve lokale floating car data. Het Kenniscentrum nam actief deel aan de selectie voor een opdrachtnemer en zal ook in de stuurgroep van het project zetelen. De opdracht start in januari 2025.

→ JE VINDT HIER HET PRAKTIJKHANDBOEK 'MULTIMODALE MOBILITEITSDATA VOOR LOKALE BESTUREN'

Stadsgenoten

‘Stadsgenoten’ verwijst naar het meerjarig traject (sinds 2018) van het Kenniscentrum dat focuste op het stedelijk samenleven in diversiteit. Diversiteit is niet iets waar je voor of tegen bent, diversiteit in onze centrumsteden is simpelweg realiteit. In 2024 zette het Kenniscentrum Vlaamse steden haar zoektocht verder naar middelen en manieren om de inzichten en materialen (rapporten, lezingen, presentaties, interviews, praktijken, ...) breder te ontsluiten en werd het schrijfproces aangevat van een publicatie.

→ JE VINDT HIER MEER INFORMATIE OVER STADSGENOTEN

Klimaatgovernance

Het Kenniscentrum startte het programma Klimaattransitie in 2023 op om wat lokaal reeds gebeurt op klimaatvlak te versterken en de lokale ambities verder te ondersteunen door middel van samenwerking, kennisdeling, optimalisaties en het aanreiken van tips en tools. Dat resulteerde in verschillende werksporen. In 2024 zette het Kenniscentrum volop in op het werkspoor 'klimaatgovernance'. Klimaatverandering tegengaan is immers complex en vergt een goede klimaatgovernance en een gestructureerde aanpak. Stedelijke klimaatgovernance omvat het geheel aan maatregelen om in samenwerking met diverse actoren klimaatdoelstellingen te formuleren en ze te monitoren, invloed en autoriteit uit te oefenen op relevante stakeholders en de stedelijke klimaatplanning, en implementatieprocessen te managen om op die manier de klimaatrisico's te beheersen.

De doelstelling van dit klimaatgovernance-traject is tweeledig: (1) het in kaart brengen van de maturiteit, alsook de belangrijkste aanbevelingen naar de toekomst toe en (2) de steden ondersteunen bij het aan de slag gaan met deze aanbevelingen. In 2024 maakte het Kenniscentrum, aan de hand van documentanalyse, interviews en zelfevaluaties, een uitgebreide analyse en evaluatie van de maturiteit van de steden op het gebied van klimaatgovernance. In december werd een workshop georganiseerd met de steden om de resultaten te bespreken, goede praktijken te delen en zich met elkaar te benchmarken. Die dag gebeurde ook reeds een eerste aanzet tot het formuleren van gezamenlijke aanbevelingen naar de toekomst toe. Begin 2025 wordt een rapport met deze gebundelde AS IS en TO BE resultaten opgesteld en wordt de verdere werkvorm afgestemd met de steden.

→ JE VINDT HIER EEN OVERZICHT VAN DE WERKZAAMHEDEN
BINNEN DE WERKGROEP KLIMAATGOVERNANCE

Het Kenniscentrum stond binnen het project BE REEL! - een LIFE geïntegreerd project – dat liep van 2017 tot 2024, in voor de organisatie van een groot disseminatieprogramma voor de lokale besturen in België.

Op 27 november lanceerden het Vlaams Energie en Klimaatagentschap (VEKA) en het Kenniscentrum een draaiboek voor de opmaak van een lokale langetermijn renovatiestrategie 2050 voor de private woningmarkt. Met dit draaiboek wordt een overzichtelijk stappenplan aangereikt dat lokale besturen helpt om de renovatie-uitdaging duidelijk in kaart te brengen en aan te pakken. Het doorlopen van de verschillende stappen laat toe om vanuit de opgaven en de gekozen maatregelen een renovatiestrategie uit te stippelen en deze te vertalen in een renovatiebeleidsplan voor de komende legislatuur.

Daarnaast organiseerde het Kenniscentrum een masterclass van 6 sessies voor lokale besturen en andere actoren die zich bezighouden met (de ondersteuning van) lokaal renovatiebeleid. Aan deze masterclass namen zo'n 20 lokale en regionale overheden en overheidsorganisaties deel.

[→ JE VINDT HIER HET DRAAIBOEK](#)

[→ JE VINDT HIER DE PRESENTATIE MET TOELICHTING BIJ HET DRAAIBOEK](#)

Life+ Integrated Projects Climate Action: project BE-REEL! – lokale langetermijn renovatiestrategie

Uitwisseling plan van aanpak klimaatuitdaging publiek patrimonium

De Europese Green Deal (2019) en de Europese Klimaatwet (2021) bepalen dat alle gebouwen, dus ook de stadsgebouwen, klimaatneutraal moeten zijn tegen 2050. De Vlaamse Regering valideerde dit in 2020 in de langetermijn renovatiestrategie voor gebouwen 2050 en keurde in 2021 het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) goed. Via dit pact vraagt de Vlaamse overheid het engagement van lokale besturen om bovenstaande ambities te realiseren voor hun eigen patrimonium en infrastructuur in ruil voor bijkomende middelen en ondersteuning. In de praktijk betekent dit een engagement om tegen 2030 55% CO2 te besparen (ten opzichte van 2015) en jaarlijks 3% primaire energie te besparen. Hier zal het niet bij blijven, wetgeving die in de pijplijn zit zal lokale overheden stelselmatig verplichten tot meer voor de eigen gebouwen. Omdat de uitdaging voor steden zowel budgettair als operationeel groot is, besliste het dagelijks bestuur in de schoot van het Kenniscentrum een nieuwe werkgroep op te richten voor directies patrimonium van steden en VGC, die de wens uitdrukten om vooral intervisie te organiseren op de thema's vastgoedvisie, -strategie en -plan. Een structurele aanpak richting 2050 is aangewezen want hoe langer we wachten, hoe moeilijker het wordt om voldoende en de juiste mensen te vinden om die maatregelen uit te voeren en op te volgen, om de kosten te spreiden en om juiste keuzes te maken tussen nieuwbouw, renovatie of onderhoudsinvesteringen.

→ JE VINDT HIER MEER INFORMATIE
OVER DE WERKZAAMHEDEN

Het Kenniscentrum als gesprekspartner voor de Vlaamse Regering en de minister bevoegd voor stedenbeleid en haar administratie

Het Kenniscentrum werkte ook in 2024 op diverse wijzen samen met de Vlaamse overheid. Met de Vlaamse minister bevoegd voor stedenbeleid (tot september minister Rutten, daarna minister Crevits) en het Agentschap Binnenlands Bestuur - Team Stedenbeleid is er sprake van een bevoorrechte relatie, wat resulteerde in de uitbouw van een structureel overleg. Daarnaast werd het Kenniscentrum uitgenodigd om deel te nemen aan een aantal initiatieven van de Vlaamse overheid. In de mate dat die verband hielden met de programma's uit het meerjarenprogramma 2022-2026 ging het Kenniscentrum op die uitnodigingen in. Meer algemeen volgde het Kenniscentrum de ministeriële initiatieven op het niveau van de Vlaamse Regering die raakpunten vertoonden met programmasporen uit dit meerjarenplan.

→ [JE VINDT HIER EEN OVERZICHT](#)

Interstedelijke Reflectiegroep Europa

We zetten in op het brede thema van de subsidiewerking in steden. Projectsubsiëring is immers een dagelijkse praktijk in steden en VGC om zo financiële beleidsruimte te creëren voor de realisatie van de voorgenomen acties van het meerjarenplan. Naast provinciale en Vlaamse subsidies trekken de meeste steden ook Europese fondsen aan om ambities uit hun bestuursakkoord te realiseren. Vanuit deze vaststelling werkt het Kenniscentrum binnen deze groep rond drie prioriteiten: (1) de informatie-uitwisseling tussen de centrumsteden en VGC over de organisatie van subsidie- en Europawerking in de eigen organisatie, (2) de verdere uitbouw van expertise inzake subsidiewerving en (3) de kennisopbouw rond nieuw Europees beleid gekoppeld aan een sterkere positionering van de centrumsteden op het Europese forum. Steden en VGC delen in deze groep goede praktijken, stemmen af over instrumenten en ondersteuning die ze nodig hebben om hun taak uit te voeren en gaan in debat met subsidieverleners over ervaringen, aspecten als indieningsvoorwaarden en wenselijke thema's voor subsidieoproepen.

Nota Gemeentefonds 2.0

Het Kenniscentrum ging samen met het Team Stedenbeleid van Agentschap Binnenlands Bestuur in overleg met onderzoekers van UGent en KU Leuven om inzicht te krijgen in de resultaten van de deelstudies 'Naar een vernieuwd Gemeentefonds 2.0'.

Deze grootschalige studie van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing van de Vlaamse universiteiten in opdracht van de Vlaamse Minister van Binnenlands Bestuur handelt over de principes, uitdagingen, het design en de toetsing van concrete hervormingsvoorstellen van het Gemeentefonds. Vervolgens stelde het Kenniscentrum een nota en presentatie samen waarin de principes en kenmerken van het Gemeentefonds én simulaties voor een Gemeentefonds 2.0, toegepast op de centrumsteden, werden samengebracht.

Het thema werd geagendeerd op het Burgemeestersoverleg van de centrumsteden dat plaatsvond op 26 november in Genk.

[→ JE VINDT HIER DE NOTA](#)

[→ JE VINDT HIER DE PRESENTATIE](#)

Communicatie

We leven in een tijd waarin informatie van alle kanten op ons af komt. Ook de Vlaamse steden hebben te maken met een grote stroom aan nieuws, oproepen en initiatieven. Daardoor kan het soms lastig zijn om door het bos de bomen te zien. Het Kenniscentrum wil steden ondersteunen bij het filteren van de informatietoevloed en cureert informatie op maat. We hanteren daarbij verschillende digitale kanalen waarmee we de steden, maar ook andere partners en stakeholders, bereiken.

We delen nieuwsberichten via onze website, in onze maandelijkse nieuwsbrief en op ons LinkedIn-kanaal. Momenteel werken we aan een nieuwe website die voorjaar 2025 live zal gaan.

→ [JE VINDT HIER EEN OVERZICHT VAN ALLE INITIATIEVEN](#)

Het veranderende speelveld vraagt een andere overheid

Sinds 2016 brengt het Kenniscentrum wekelijks een studie, publicatie of boek onder de aandacht rond maatschappelijke / stedelijke vraagstukken of beleidsopgaven.

→ JE VINDT HIER DE OOGST VAN 2024

Afrekening

Het Kenniscentrum heeft in 2024 haar werking gefinancierd met een budget van 1.026.647,54 euro.

[→ JE VINDT HIER DE AFREKENING](#)

Colofon

redactie Kenniscentrum Vlaamse Steden
Vormgeving Zeppo

foto's
Coverbeeld: ©Pieter Voorhout
Pagina 2: ©AbsolutVision
Pagina 3: ©Eden Constantino
Pagina 4: ©khwanchai
Pagina 5: ©Valery Fedotov
Pagina 6: ©Dayne Topkin
Pagina 7: ©Engin Akyurt
Pagina 8: ©joyt
Pagina 9: ©Rawpixel.com
Pagina 10: ©herbinisaac
Pagina 11: ©Albin Berlin
Pagina 12: ©Lien Dewitte
Pagina 13: ©Michael Fousert
Pagina 14: ©Scott Webb
Pagina 15: ©Stad Genk
Pagina 16: ©asawin
Pagina 17: ©jovannig
Pagina 18: ©Lotte De Bruyne
Pagina 19: ©Atelier Horizon
Pagina 20: ©Erik Mclean
Pagina 21: ©Torsade de Pointes
Pagina 22: ©Sebastian
Pagina 23: ©Azzedine Rouichi
Pagina 24: ©Jakub Zerdzicki
Pagina 25: ©Jan van der Wolf
Pagina 26: ©Santiago Pagnotta
Pagina 27: ©Natalia Duryagina

Er is geen moeite gespaard om de auteursrechten van het fotomateriaal te traceren, wanneer u echter denkt rechthebbende te zijn gelieve dan de uitgever te contacteren.

v.u. Annik Bogaert, Kenniscentrum Vlaamse Steden
Bischoffsheimlaan 1-8 – 1000 Brussel